

Jaarverslag 2015

De Bibliotheek Gelderland Zuid

Dit is het online jaarbericht van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. Hier lees je hoe wij in 2015 samen met onze leden en partners verschil hebben gemaakt op cultureel, educatief, maatschappelijk én economisch gebied. Klik, kijk, lees en luister! Heb je vragen of wil je meer weten? Neem dan gerust contact met ons op of kom langs in een van onze vestigingen. Je bent van harte welkom.

Culturele meerwaarde

Cultuur doet zich voor in taal, verhalen, erfgoed, kunst en theater. Cultuur geeft betekenis. Vertelt ons wie we zijn, waar we vandaan komen, en geeft richting aan de toekomst. De Bibliotheek maakt literatuur, cultuur en kennis voor iedereen toegankelijk. Zo slaan we een brug tussen verschillende culturen.

Onze collectie

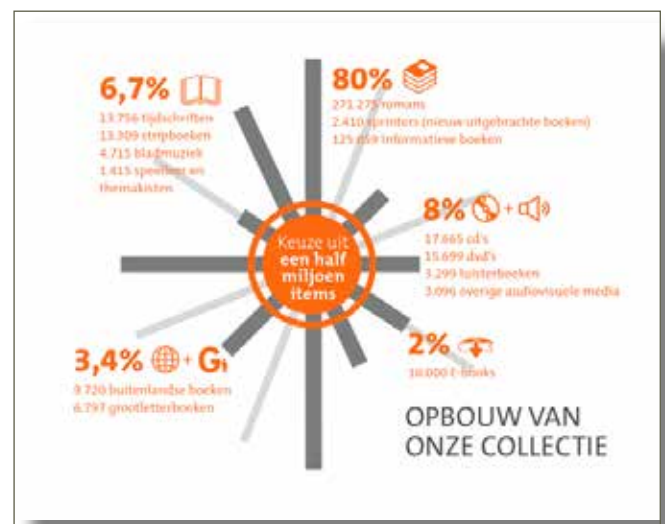
De Bibliotheek Gelderland Zuid heeft een digitale en fysieke collectie, met veel recente en lokale titels. 'Onze collectie actueel houden, is een continu proces', vertelt Margje Milder, manager vestigingen. 'Daarin werken we nauw samen met lokale boekenpartners en leveranciers. In 2015 hebben we ruim 50.000 nieuwe titels toegevoegd.' Christine Hermsen manager facilitair bedrijf: "We zijn gestart met een nieuwe vorm van collectiebeheer. De samenstelling van de collectie op de vestigingen wordt hierdoor mede bepaald door het leengedrag van onze leden en een roulatiesysteem waardoor ons aanbod nog beter aansluit op de wensen van onze bezoekers. Doordat onze collectie voortdurend in beweging is, zorgen we er voor dat men iedere week nieuwe titels vindt."

Ria van Pelt, Bibliotheekbezoeker >

"Er waren jaren dat ik 5 boeken per week las. Dat waren de jaren dat de kinderen klein waren en ik hongerde naar werelden waar ik naar toe kon. De boeken vervulden deze behoefte. Nu ik een kleine zelfstandige ben, de kinderen allang volwassen, breng ik veel tijd in de auto door. Talloze luisterboeken hebben mij begeleid van en naar mijn opdrachten. Zelfs Steenwijk is dan regelmatig te snel bereikt."

Van collectie naar connectie

'Een actuele collectie is één, maar we willen onze collectie natuurlijk ook aantrekkelijk presenteren aan een zo breed mogelijk publiek', vult Wouter van Balveren aan. Wouter is manager Educatie en Huis van de Letters. 'We willen van collectie naar connectie. Met zoveel mogelijk verschillende mensen. Mannen, vrouwen, jongeren, ouderen, autochtonen en allochtonen. Daarom organiseert het Huis van de Letters elk jaar een gevarieerd activiteitenprogramma. We kijken terug op een prachtig literair seizoen. Het begon al met een geslaagde aftrap: de goedbezochte Letterbrouwerij. Bezoekers konden daar proeven van ons aanbod en dat van onze literaire partners in de regio voor het komende seizoen. Andere hoogtepunten van 2015 waren goedbezochte avonden met Joris Luyendijk, Griet Op de Beek, Connie Palmén en de uitreiking van de Nijmeegse Literatuurprijs. In totaal hebben we in 2015 ruim 2.500 mensen mogen verwelkomen bij onze literaire activiteiten.'

Lotte Lentes, programmamaker (Arts en Lentes) >

Tijdens de Letterbrouwerij presenteerden Arts en Lentes een mini-aftelsessie van 'Boek op de Bank'.

"Toen we in 2013 het wilde idee opvatten om een nieuw literair festival 'Boek op de Bank' te organiseren, was de Bibliotheek een van de eerste organisaties die ons met open armen ontving. Ze stond overal voor open, steunde ons en gaf ons de mogelijkheid om mooie programma's neer te zetten. De steun van een kernorganisatie als de Bibliotheek is voor nieuwe initiatieven ontzettend belangrijk en in het geval van 'Boek op de Bank' hebben ze een grote rol gespeeld in het verwerven van een plek binnen het Nijmeegse literaire veld."

Nieuw in 2015...

Stoere mannen, sterke verhalen

Stoere mannen, sterke verhalen is een nieuw concept van de Bibliotheek Gelderland Zuid en het Kids 'n Billies festival. Een sterke combinatie, want de wereld van rock-'n-roll bestaat uit verhalenvertellers vol sterke verhalen. In 2015 vertelde Marco Roelofs, zanger van de Heideroosjes, in Brebl over zijn mooiste leeservaringen, de beste boeken en absolute must-reads.

Zuivere Koffie

Samen met studentenorganisatie Cultuur op de Campus ontwikkelden we in 2015 het terugkerende programma Zuivere Koffie. Daarin vertellen muzikanten over hun literaire invloeden. Zuivere Koffie stond in 2015 in De Mariënborg en op Koningsdag op het Oranjepop Festival.

Economische meerwaarde

Door het bestrijden van laaggeletterdheid en versterken van mediawijsheid, realiseren we besparingen voor de maatschappij. De Bibliotheek helpt mensen om informatie te ontsluiten, van context te voorzien en te selecteren. En is zo een onmisbare schakel tussen mensen, informatie en (digitale) instanties.

Walk&Talk: netwerkbijeenkomsten voor werkzoekenden

Naar het voorbeeld van de landelijke Walk&Talk-sessies van de Levende Sollicitatiegids, helpt de Bibliotheek werkzoekenden op weg naar een nieuwe baan. Tijdens de netwerkbijeenkomsten Walk&Talk kunnen werkzoekenden ervaringen uitwisselen en nieuwe kennis en vaardigheden opdoen. Hoe zorg je voor een actueel en aantrekkelijk cv? Hoe voer je een sollicitatiegesprek? Bij elke sessie is er een expert aanwezig. Ook is er gelegenheid om te netwerken. In 2015 hebben we vanaf juni 13 Walk&Talks georganiseerd in Beuningen, Beek, Elst en Zetten. In totaal deden 184 mensen mee. Margje Milder: 'Een mooie score, zeker als je bedenkt dat we het project net opgestart hebben. De bieb is heel laagdrempelig. Bij ons kun je altijd binnenlopen en weer vertrekken. Daardoor durven ook mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt bij de Walk&Talk te komen. We helpen hen op weg naar een baan en tegelijkertijd zorgen we ervoor dat ze meer eigenwaarde ontwikkelen en niet in een isolement raken.' Bekijk het bijbehorende filmpje.

Henny Verhelst, trainer en opleider (Werkbedrijf Rijk van Nijmegen) >

"Het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen heeft grote waardering voor de manier waarop de Bibliotheek Gelderland Zuid werkzoekenden ondersteunt bij hun zoektocht naar werk. Met de Walk & Talk bijeenkomsten draagt de Bibliotheek op geheel eigen wijze bij aan arbeidsbemiddeling, de kerntaak van het WerkBedrijf. Werkzoekenden ontmoeten elkaar in de Bibliotheek, krijgen informatie, wisselen ervaringen uit en doen inspiratie op om hun zoektocht naar een baan succesvol te maken."

Werken met de e-overheid

In 2017 gaat de Nederlandse overheid digitaal communiceren. Dat betekent het einde van talloze papieren formulieren. Maar is iedereen daar wel klaar voor? Margje Milder: 'Afgelopen jaar hebben we in samenwerking met twee gemeenten vier workshops 'Werken met de e-overheid' georganiseerd, in Bemmelen, Huissen en Elst. Tijdens de workshops maken we mensen wegwijs in de digitale communicatie met de overheid en digitale formulieren. Van het aanmaken van een DigiD tot en met het bijhouden van een werkmap. We merken dat de workshops heel hard nodig zijn. En het is mooi om te zien dat mensen zich na de workshop een stuk zekerder voelen!'

Digitale vaardigheden

De Bibliotheek helpt mensen om mee te doen in de digitaliserende samenleving. We stimuleren mediawijsheid en digitale vaardigheden in onze Klik&Tik cursussen en de digitale spreekuren. In 2015 hebben 88 mensen deelgenomen aan een Klik&Tik cursus, waarbij je de allereerste beginselen van het werken met een computer leert. Naast Klik&Tik in de gemeente Nijmegen en gemeente Lingewaard begonnen we in 2015 ook in gemeente Overbetuwe met het aanbod van deze cursus.

Maatschappelijke meerwaarde

De Bibliotheek is een maatschappelijke partner die samen met andere organisaties uitdagingen in de samenleving aanpakt. Wij dragen eraan bij dat meer mensen mee kunnen doen in de maatschappij. Iedereen kan bij de Bibliotheek nieuwe kennis en ideeën opdoen, zichzelf ontwikkelen en in contact komen met anderen. Zo dragen wij bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid en eenzaamheid.

Biebpanel

Om onze dienstverlening blijvend te verbeteren en goed op de klant af te stemmen, houden we sinds 2015 vier keer per jaar een online klantonderzoek. Dit jaar vroegen we onze klanten hun mening over de ontmoetings- en verblijfsfunctie, de maatschappelijke waarde, de communicatie en de activiteiten en samenwerkingspartners van de Bibliotheek. De Bibliotheek Gelderland Zuid heeft gemiddeld 600 Biebpanelleden die zich hebben aangemeld. In het panel zitten leden, niet-leden en bezoekers. De respons is gemiddeld 64%.

Pop-up Bibliotheek in Heumensoord

Eind 2015 openen we een pop-up Bibliotheek in vluchtelingenopvang

Heumensoord. Wouter van Balveren: 'We willen dat vluchtelingen zich kunnen uiten en aansluiting vinden. Taal is daarbij essentieel.

Daarom hebben we meer dan 3.000 boeken verzameld. Burgers uit ons hele werkgebied hebben boeken gebracht: chauffeurs reden af en aan!

In samenwerking met boekhandel Dekker van de Vegt hebben we een mooie decemberactie opgezet om de collectie aan te vullen met relevante titels. Bijvoorbeeld met boeken over taal en inburgering. De pop-up Bibliotheek is zeven dagen per week open en wordt grotendeels gerund door vrijwilligers. Het is een rustpunt op Heumensoord, waar vluchtelingen de taal kunnen leren of even kunnen ontsnappen aan de realiteit – door middel van verhalen in hun moedertaal. Ook organiseren we daar activiteiten, zoals voorlezen voor kinderen. Bovendien nodigen we vluchtelingen uit om naar onze vestigingen te komen. Daar kunnen ze onze hele collectie inzien en gebruikmaken van de computers.'

Bekijk het bijbehorende filmpje.

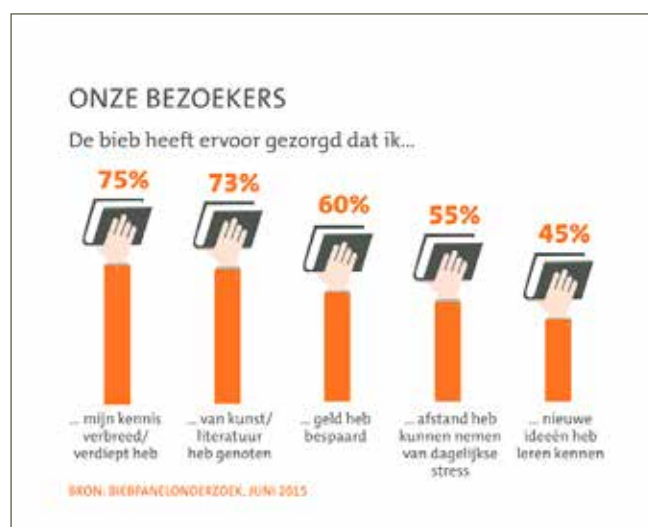
Muhamad Salibi, vluchteling in opvang Heumensoord >

"The pop-up library is a quiet place to sit and study or relax and read a good book. People are starting a new life here and what's a good start other than some good knowledge?"

Taalhuizen met gratis taalhulp

In onze vestigingen Hatert, Muntweg, Zwanenveld, Beuningen en Elst zijn Taalpunten aanwezig. Dat zijn kasten met boeken en materialen voor mensen die beter willen lezen en schrijven. Daar staan bijvoorbeeld ook hertaalde romans, in eenvoudiger Nederlands. In september 2015 hebben we samen met Stichting Lezen en Schrijven twee Taalpunten (in de Bibliotheek De Mariënborg en Zwanenveld) omgevormd tot Taalhuis. In Taalhuizen zijn vrijwilligers aanwezig die mensen helpen met hun taalvragen. Samen een boek zoeken, oefenen, praten...

Programmacoördinator Marijke Buursen: 'De Taalhuizen zijn een laagdrempelige toegangspoort voor mensen die moeite hebben met taal. Wij kunnen mensen ook doorverwijzen naar deskundige partners, zoals het STEP en het ROC.'

Lucy, Taalhuisbezoeker (uit Uganda) >

“Ik kom graag bij het Taalhuis omdat ik hulp kreeg bij het maken van mijn oefeningen. Ook kon ik mijn uitspraak oefenen. De hulp was prettig en rustig. Zij hadden veel geduld met mij. Er is veel materiaal waarmee je zelf verder kunt studeren.”

Nieuw in 2015...

‘Vertel eens’ op diverse locaties

Het project ‘Vertel eens’ brengt oudere wijkbewoners bij elkaar om leuke of ontroerende verhalen te vertellen of herinneringen te delen. Vrijwilligers uit de wijk geven een voorzette door herkenbare fragmenten voor te lezen. ‘Vertel eens’ bestaat al sinds 2013 in Overasselt. Sinds 2015 kunnen senioren hiervoor ook terecht bij de Bibliotheek Muntweg, Millingen aan de Rijn, Leuth, Ooij en Beek-Ubbergen. In 2015 hebben we daar, steeds in kleine groepjes, ruim 100 ouderen mee bereikt.

VoorleesExpress

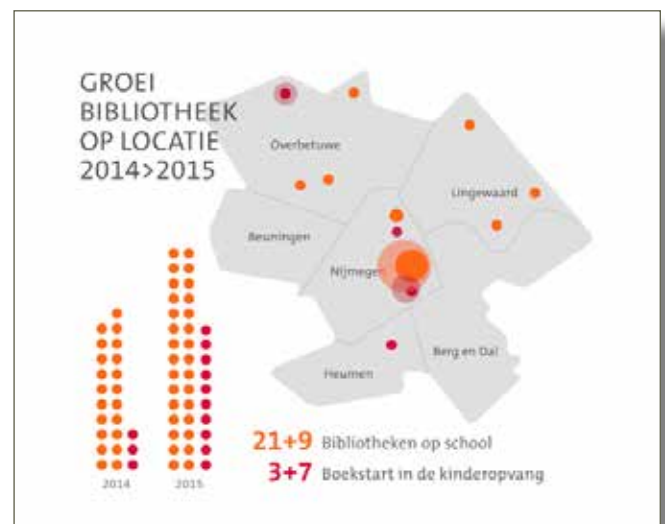
Samen met welzijnsorganisatie Tandem heeft Bibliotheek Gelderland Zuid het project VoorleesExpress opgezet. Twintig weken lang zoeken vrijwilligers taalarme gezinnen thuis op, voor een voorleesuur. In 2015 hebben 37 gezinnen deelgenomen. De pilot in het eerste halfjaar was zo succesvol dat het aantal vrijwilligers en gezinnen in de tweede helft van 2015 al verdubbelde. In 2016 gaat de VoorleesExpress dan ook op volle kracht door. Projectcoördinator Lonke Bisschop: ‘Een van de krachten van de VoorleesExpress is dat we als Bibliotheek ook echt achter de voordeur komen. Met de VoorleesExpress gaan we de strijd aan tegen laaggeletterdheid en helpen we gezinnen om een leestrategie op te starten.’

Educatieve Meerwaarde

Samen met educatieve instellingen vergroten we het leesplezier en de lees-, taal- en mediavaardigheden bij iedereen. We brengen mensen in contact met taal en lezen. De Bibliotheek is een plek waar je een leven lang informeel kunt leren.

Het succes van Bibliotheek op school

Bibliotheek op school is een uniek concept waarmee we lezen en leesplezier stimuleren. Op school en thuis. In 2015 hebben we op tien basisscholen een nieuwe Bibliotheek op school geopend. Het totaal komt daarmee op 28 basisscholen waarmee we intensief samenwerken. Bibliotheek op school is een combinatie van een collectie boeken met voor elke leerling wat wils en een digitaal leerlingportaal waar ze leeservaringen kunnen uitwisselen en toegang hebben tot de hele collectie. Daarnaast richt Bibliotheek op school zich op expertisebevordering van leerkrachten en monitoring van het leesonderwijs. Deze combinatie van Bibliotheek op school zorgt ervoor dat lezen en leesplezier een blijvende, centrale plek krijgen in het onderwijs. Boekstart in de kinderopvang, een leesbevorderingsprogramma in de kinderopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar, is in 2015 op 6 nieuwe locaties van start gegaan. In 2016 breiden we het aantal locaties van deze succesformules verder uit én gaan we de eerste samenwerkingen aan met VO-scholen.

Nieuw in 2015...

B/Slash

Docenten in het vmbo geven aan dat het moeite kost leerlingen te enthousiasmeren voor een boek. Het project B/Slash brengt daar verandering in. Inspiratiebron van B/Slash is de Slash-reeks: waargebeurde verhalen van jongeren, verteld door een jongerenschrijver. Die verhalen gaan over thema's die aansluiten bij de beleving van jongeren: drugs, misbruik, zwerven of verlies. 'Rondom die boeken hebben we een interactief en multimediaal lesprogramma ontwikkeld', vertelt projectcoördinator Annemarie van der Riet. 'In 8 weken tijd strijden leerlingen in teamverband om de meeste credits. Ze voeren discussies en maken opdrachten. Het team dat de meeste credits verdient, gaat scenes uit hun boek via augmented reality tot leven brengen. De jongeren vinden het fantastisch – en docenten weten niet wat hen overkomt: de leerlingen hebben de boeken in een mum van tijd uit!'

De universiteit van...

Het concept de Universiteit van Beuningen bleek de afgelopen jaren zo'n succes, dat we in 2015 ook in Beek-Ubbergen met een lokale 'Universiteit' van start zijn gegaan. Lokale sprekers geven daar colleges over allerlei onderwerpen. Bijvoorbeeld over levensbeschouwing, voeding en muziek. Tijdens het eerste college in Beek vertelde de kersverse burgemeester Mark Slinkman over zijn ambt. In 2015 hebben 17 colleges plaatsgevonden. In 2016 start dit concept ook in Malden en komt de focus van de colleges te liggen op regionale thema's, verhalen en persoonlijke ontwikkeling. Ook zijn we van plan om lokale jeugduniversiteiten op te zetten.

Ada van Neck, docent Nederlands (OBC Huissen) >

"We hebben in 2015 de pilot van B/Slash gedraaid op het OBC in Huissen. De leerlingen konden kiezen uit vier titels. Ze vonden de boeken geweldig; de thema's spreken enorm aan. Tijdens de leeslessen kon je een speld horen vallen. Op donderdagen deden we een quiz, daar deed iedereen fanatiek aan mee. Het was een mooi project om te doen. Vooral omdat de kinderen de boeken echt verslonden. Sommigen hadden het binnen twee weken uit. En tijdens een invaluur vroegen ze me zelfs of ze vast vooruit mochten lezen! Uit eigen beweging – dat zegt genoeg!"

Over ons

De afgelopen jaren is de Bibliotheek Gelderland Zuid zich meer en meer naar buiten gaan richten. We zijn een netwerkorganisatie die als spin in haar web midden in de samenleving staat. De nieuwe 'senior klantadviseurs', die eind 2014 per gemeente zijn aangesteld, zorgen voor stevige verbindingen met lokale organisaties en initiatieven.

Werken met vrijwilligers

In 2015 is het aantal vrijwilligers bij de Bibliotheek gegroeid tot ruim 250. Al deze vrijwilligers leveren binnen of buiten de vestigingen van de Bibliotheek een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan hun eigen regio. Onder andere op Heumensoord, bij de VoorleesExpress, op scholen en in de kinderopvang.

Veranderingen in de vestigingen

Fusie met Bibliotheek Lingewaard

Op 1 januari werd de Bibliotheek Gelderland Zuid door een fusie met Bibliotheek Lingewaard uitgebreid met drie nieuwe vestigingen in Bemmelen, Gendt en Huissen.

Modernisering van de vestigingen

In april 2015 is de Bibliotheek Muntweg gemoderniseerd met een frisse nieuwe look en een zelfservicebalie. In oktober onderging de Bibliotheek Hatert eenzelfde metamorfose. De Bibliotheek Oosterhout kreeg eind oktober een nieuwe plek in Voorzieningshart De Klif. In de Bibliotheek De Mariënburg en Bibliotheek Zwanenveld openden twee Taalhuizen. Ook werden dit jaar twaalf externe locaties ingericht als Bibliotheek *op school* en Boekstart in de Kinderopvang.

Effectiviteit subsidie

Onderzoek van de gemeente Nijmegen naar de effectiviteit van de subsidie aan de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid laat zien dat de Bibliotheek voldoet aan de doelstellingen van de gemeente (Bureau Onderzoek en Statistiek. Onderzoek naar de effectiviteit van de subsidie aan de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. 2015). Daarbij is gekeken naar het aantal leden, uitleningen en tevredenheid, maar ook naar maatschappelijke doelen als het vergroten van leesplezier en taalbeheersing.

Nieuw tarief voor jongeren

Uit eerder onderzoek bleek dat leden die 18 jaar worden hun abonnement vaak stopzetten. De overgang naar een betaald alles-in-een volwassenen-abonnement leek te groot. In 2013 was 50% van de afhakers rond de 18 jaar. Sinds juli 2014 bieden we al onze jeugdleden die 18 jaar worden een kortingstarief van € 24,- op het volwassenenabonnement. Resultaat van deze actie is positief: 14% van deze groep heeft inmiddels een betaald abonnement afgesloten. In 2013 was dat slechts 3,3 %. Het aantal leden van 18 t/m 21 jaar met een betaald abonnement is mede daardoor gestegen van 339 in juli 2014 naar 578 op 1 mei 2015 (een stijging van 70%).

Door het succes van de jongerenactie is per 1 januari 2016 een standaard jongerenabonnement ingevoerd van € 24,- voor de leeftijd 18 t/m 21 jaar.

Jaarcijfers en Governance Code Cultuur

Klik hier voor de pdf van onze jaarcijfers, de jaarcijfers per gemeente en onze Governance Code Cultuur.

